

MONEY SENSE- UN PROGRAM DE EDUCAȚIE FINANCIARĂ ȘI NU NUMAI ...

Nora Codruța Curta, Liceul Teoretic "Mihai Eminescu" Cluj-Napoca
Valeria Gîdiu, Colegiul Tehnic "Augustin Maior" Cluj-Napoca

1. Introducere

Expresie a responsabilității sociale a unei companii, Money Sense este un program de educație financiară destinat publicului larg și sprijinit de grupul Royal Bank of Scotland (R.B.S.). Prin intermediul acestui tip de programe, banca își confirmă angajamentul de a avea o relație directă cu mediul în care activează. Pe de altă parte, managementul firmei își exprimă preocuparea (pe termen lung) față de bunăstarea comunității în mijlocul căreia își desfășoară afacerile [Gîdiu, 2010].

Început acum 15 ani în Marea Britanie și Irlanda, programul se dezvoltă de câțiva ani și în România, atât în cadrul filialelor băncii, cât și în anumite școli din țară.

Lipsa educației financiare în cadrul comunității, neînțelegerea scopului, a rolului și a implicațiilor serviciilor financiare oferite de bănci a dus la apariția unor probleme (chiar destul de grave) în administrarea finanțelor proprii, la creșterea gradului de îndatorare a populației și a firmelor, etc.

Obiectivul programului este acela de a oferi informații, asistență și educație financiară unui număr cât mai mare de persoane, în special tinerilor. Informațiile se referă la finanțele personale și la serviciile financiare acordate de bancă, astfel încât oricine urmează programul să-și poată administra mai bine bugetul personal, obținând un plus de echilibru financiar.

2. Rezultatele implementării programului Money Sense în România

Implementarea acestui program de educație financiară în școli nu ar fi fost posibilă fără parteneriatul dintre grupul R.B.S., fundația C.R.E.D.E., A.I.E.S.E.C. România și o parte dintre inspectoratele școlare județene- București, Cluj și Mureș. Astfel, orele de educație financiară sunt susținute de profesori care predau economie și discipline economice de specialitate, ajutați de angajați ai băncii în calitate de voluntari, precum și de studenți voluntari A.I.E.S.E.C.

Scopul programului este acela de a-i sprijini pe adolescenți în administrarea finanțelor proprii și a-i ajuta să înțeleagă mai bine conținutul diferitelor produse și servicii financiar-bancare. În acest context, programul Money Sense acoperă noțiunile de bază legate de bancă, produsele bancare, administrarea finanțelor personale și dezvoltarea

unei afaceri. Participarea voluntarilor A.I.E.S.E.C. din diferite țări le oferă tinerilor din țara noastră o perspectivă internațională asupra problemelor abordate în cadrul programului.

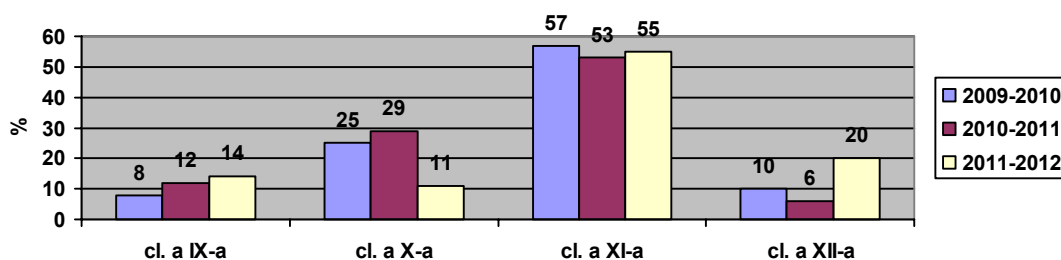
În anul școlar 2011-2012, programul a ajuns la ediția a treia, după cele două ediții desfășurate cu succes în anii școlari anteriori (2009-2010 și 2010-2011). A crescut numărul școlilor și al profesorilor implicați în program și s-a triplat numărul elevilor care au beneficiat de programul Money Sense. S-a modificat sensibil și numărul voluntarilor care și-au oferit serviciile în sprijinul programului (vezi tabel 1).

Tabel 1. Rezultatele implementării programului Money Sense în România:

Anul școlar	Nr. școli	Nr. profesori	Nr. elevi	Nr. voluntari
2009-2010	21	27	1466	24
2010-2011	52	63	4500	30
2011-2012	59	66	4500	39

Trebuie menționat faptul că programul a fost implementat la toate clasele de liceu, de la clasa a IX-a și până la clasa a XII-a; programul a avut un succes deosebit în rândul elevilor din clasele a X-a și a XI-a (vezi fig. 1).

Fig. 1. Participarea elevilor de liceu la programul Money Sense din România:

În ceea ce privește structura programului, au fost parcurse toate cele patru module existente, și anume “Banca”, “Facem afaceri”, “Dosarul de credit” și “Viața pe cont propriu”. La sfârșitul fiecărui modul din program, elevilor li s-a cerut să completeze un formular de evaluare, prin intermediul căruia să-și exprime opiniile despre conținutul programului și modul de desfășurare a acestuia. Analizând răspunsurile primite de la elevi, am ajuns la concluzia că fiecare dintre modulele incluse în program le-a oferit acestora informații diverse, într-un mod interactiv, informații care pot fi folosite în viața reală, dar și în pregătirea lor școlară (vezi tabel 2).

Un alt beneficiu al programului Money Sense apreciat de elevi a fost faptul că au învățat să lucreze în echipă și să își asume rolurile stabilite în cadrul acesteia, munca în echipă fiind o cale spre dezvoltarea unei afaceri de succes. În același timp, elevii au

sesizat importanța pe care o au relațiile cu banca pentru bugetul personal și pentru finanțarea afacerii.

Tabel 2. Analiza influenței modulelor incluse în programul Money Sense:

Anul școlar	Modul “Banca” (%)		Modul “Facem afaceri” (%)		Modul “Dosarul de credit” (%)		Modul “Viața pe cont propriu” (%)	
	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu
2009-2010	49	51	43	57	51	49	30	70
2010-2011	40	60	45	55	47	53	26	74
2011-2012	42	58	43	57	40	60	60	40

3. Considerații metodice

3.1. Descrierea programului Money Sense

Programul se adresează tinerilor cu vârsta între 15 și 18 ani. Structura programului cuprinde patru module, și anume “Banca”, “Facem afaceri”, “Dosarul de credit” și “Viața pe cont propriu”. Fiecare modul cuprinde mai multe teme, care includ mai multe lecții. Parcurgerea independentă a unui modul față de celelalte module îi oferă profesorului flexibilitate în alegerea temelor care vor fi predate la clasă. Conținutul modulelor a fost astfel conceput încât să poată fi folosit ca auxiliar curricular la mai multe discipline- de cultură generală, de specialitate (economice), precum și la orele de consiliere și orientare (dirigenție).

Materialele oferite de programul Money Sense sunt formate din ghidul profesorului și manualul elevului. Pentru fiecare temă, în manuale sunt prezentate obiectivele, lecțiile și timpul de lucru. Pentru fiecare lecție, au fost prevăzute activități, întrebări de aprofundare, activități suplimentare și tema de casă.

3.2. Obiectivele programului Money Sense

Programul și-a stabilit de la bun început mai multe obiective, legate de educația financiară a elevilor, și anume:

- Înțelegerea corectă a termenilor și a conceptelor financiar-bancare;
- Dobândirea competențelor financiare de alcătuire a bugetului personal și de utilizare a acestuia în viața de zi cu zi;
- Înțelegerea valorii pe care o au banii în circumstanțe diferite;
- Formarea responsabilității financiare individuale, prin înțelegerea impactului pe care îl pot avea deciziile proprii asupra celorlalți;
- Dezvoltarea abilităților de antreprenor, prin evaluarea riscului unei afaceri și folosirea resurselor disponibile într-un mod inovator.

Atingerea acestor obiective a fost confirmată de răspunsurile date de elevi la întrebările puse în formularul de evaluare a programului, pe care aceștia l-au completat la sfârșitul fiecărui an școlar.

3.3. Implementarea programului Money Sense la clasă- exemple de bună practică

Personal, am implementat programul Money Sense la clasă în două ediții diferite și la două școli diferite, astfel :

- În anul școlar 2010-2011, la Liceul “Victor Babeș” Cluj-Napoca, la clasa a XII-a T, ca auxiliar curricular la modulul “Finanțarea afacerii” (specializarea tehnician în turism);
- În anul școlar 2011-2012, la Liceul Teoretic “Mihai Eminescu” Cluj-Napoca, la modulul “Comunicare profesională” (clasa a XII-a B) și la modulul “Realizarea activității de birou” (clasa a XI-a B) (specializarea tehnician în administrație publică).

Manualul pe care l-am folosit în activitatea de predare-învățare la clasă pentru modulul “Finanțarea afacerii” [Ilie, 2007] are niște conținuturi tematice asociate acestor competențe axate pe teorie, iar aplicațiile prevăzute în manual se limitează la niște probleme care urmează teoria, fără a avea vreo legătură cu realitatea. Trebuie menționat faptul că aceste aplicații se referă numai la firme, fără a lua în considerare persoanele fizice, fiind tratate mai mult din punct de vedere contabil și mai puțin financiar. Cunoscând reticența elevilor față de aspectele teoretice incluse în manual, am apelat la manualul Money Sense, completând conținutul tematic din manualul școlar cu aspectele practice care lipseau, făcând astfel legătura cu realitatea. Am implementat la clasă tema “Pro sau contra împrumutului” (modulul “Banca”) și temele “Economisire și împrumut”, respectiv “Creditorii” (modulul “Dosarul de credit”). Acest fapt s-a dovedit a fi folositor, deoarece a generat discuții între elevi, respectiv între elevi și profesor, despre finanțarea activității personale, dar și despre finanțarea activității firmelor. Temele menționate i-au ajutat pe elevi să înțeleagă importanța creditului, costul împrumutului, modul de calcul a dobânzii, care sunt dilemele datoriei și cum să-și planifice cheltuielile atunci când își fac planuri de viitor.

Implementarea modulului “Facem afaceri” la clasele de administrație publică a reprezentat o altă modalitate de a pune în practică competențele prevăzute pentru cele două module obligatorii, cu ajutorul unei mici afaceri, inițiată și planificată de elevi. Deschiderea unei cafenele le-a dat elevilor ocazia să-și însușească deprinderile de lucru în echipă, să-și dea seama ce roluri li se potrivesc în cadrul unei echipe, învățând în același timp cum se face o prezentare de succes, pentru a obține finanțarea afacerii de către bancă. În cadrul echipei, elevii și-au dezvoltat competențele de comunicare

profesională, activitățile prevăzute în manualul Money Sense facilitând simularea atmosferei dintr-o firmă. Pe de altă parte, simularea activității cafenelei le-a permis efectuarea activităților de birou- conceperea și tehnoredactarea scrisorilor de diferite tipuri, a telegramelor, actelor uzuale, etc într-un context profesional (înființarea cafenelei și lansarea acesteia în cadrul unui eveniment pregătit de elevi). Tot în cadrul grupurilor de lucru au fost discutate bugetele calculate de angajații cafenelelor care au avut funcții de răspundere- managerul, directorul financiar, directorul de marketing și specialistul de catering. Prezentările realizate de elevi în MS Power Point au fost vizionate în cadrul activităților programate în săptămâna “Școala Altfel” (2-6.04.2012).

4. Concluzii

Programul Money Sense este un program de educație financiară, care face parte din categoria proiectelor educaționale din domeniul economic, susținute și dezvoltate de diferite firme, instituții și organizații non-profit.

Venind în completarea manualelor și programelor școlare aprobate de ministerul de resort, programul inițiat de grupul R.B.S. și implementat cu ajutorul profesorilor și voluntarilor săi, le oferă elevilor informații care au o certă aplicabilitate în viața reală, trecând dincolo de porțile școlii. Este de subliniat efortul făcut de echipa de management a programului, care a realizat manualul elevului și ghidul profesorului prin traducerea, prelucrarea și adaptarea materialelor originale Money Sense la situația existentă în mediul financiar-bancar și economic românesc.

Pe de altă parte, creșterea continuă a numărului de profesori și elevi participanți la program de la o ediție la alta demonstrează succesul metodei “learning by doing”, precum și interesul acestora pentru formarea unor competențe financiare individuale foarte utile în contextul economiei de piață, în luarea unor decizii de viață, de muncă și de formare profesională cât mai bune.

5. Bibliografie

1. Gîdiu, V.; Bodea, G.- “Responsabilitatea socială a companiei- alternativa educațională”, Simpozionul Preuniversitaria, C.C.D. Cluj, martie 2010
2. Ilie, S.C.; ș.a.- “Finanțarea afacerii”, manual pentru clasa a XII-a, Editura Oscar Print, București, 2007
3. ***- “Raport de evaluare program Money Sense (2009-2012)”, Fundația C.R.E.D.E., Cluj-Napoca, 2012
4. ***- “Money Sense- Program de educație financiară. Manualul elevului”, Fundația C.R.E.D.E., Cluj-Napoca, 2011
5. <http://www.rbsmoneysense.ro>